

PODSUMOWANIE STRATEGICZNEJ OCENY ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO
DLA

*„PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA DLA GMINY BIAŁOŚLIWIE
NA LATA 2021-2025 Z PERSPEKTYWĄ DO ROKU 2028”*

Zgodnie z art. 55 ust. 3 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. 2021, poz. 247 ze zm.) do przyjętego dokumentu załącza się pisemne podsumowanie zawierające uzasadnienie wyboru przyjętego dokumentu w odniesieniu do rozpatrywanych rozwiązań alternatywnych, a także informację, w jaki sposób zostały wzięte pod uwagę i w jakim zakresie zostały uwzględnione:

- 1) ustalenia zawarte w prognozie oddziaływania na środowisko;
- 2) opinie właściwych organów, o których mowa w art. 57 i 58;
- 3) zgłoszone uwagi i wnioski;
- 4) wyniki postępowania dotyczącego transgranicznego oddziaływania na środowisko, jeżeli zostało przeprowadzone;
- 5) propozycje dotyczące metod i częstotliwości przeprowadzania monitoringu skutków realizacji postanowień dokumentu.

Uzasadnienie wyboru przyjętego dokumentu w odniesieniu do rozpatrywanych rozwiązań alternatywnych

Inwestycje uwzględnione w „Programie Ochrony Środowiska dla Gminy Białosławie na lata 2021-2025 z perspektywą do roku 2029” charakteryzują się dużym stopniem ogólności. POŚ w głównej mierze wyznacza kierunki działań jakie należy realizować w poszczególnych obszarach interwencji w celu poprawy stanu wybranych komponentów środowiska, bez określania szczegółowych rozwiązań (ram) lokalizacyjnych i technologicznych dla konkretnych zadań. W związku z czym określenie alternatywnych rozwiązań lokalizacyjnych, konstrukcyjnych i organizacyjnych dla zaplanowanych zadań jest niemożliwe. Szczegółowe rozwiązania alternatywne dotyczące lokalizacji, rozwiązań technologicznych i konstrukcyjnych przedstawione powinny być na poziomie każdej inwestycji na etapie przed jej realizacją w ramach procedury uzyskiwania decyzji i pozwoleń administracyjnych (np. w dokumentacji technicznej/projektowej, karcie informacyjnej, raporcie oddziaływania na środowisko).

Pewnym natomiast jest, iż rozwiązanie alternatywne polegające na braku realizacji „Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Białosławie na lata 2021-2025 z perspektywą do roku 2029” wpłynie negatywnie na wszystkie komponenty środowiska, ponieważ jak wykazano w prognozie oddziaływania na środowisko, zadania zaplanowane do realizacji w ramach POŚ oddziaływać będą w sposób pozytywny stały i długoterminowy na poszczególne komponenty środowiskowe (zaniechanie ich realizacji pogorszy stan środowiska na terenie gminy).

Ustalenia zawarte w prognozie oddziaływania na środowisko

Celem realizacji „Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Białosławie na lata 2021-2025 z perspektywą do roku 2029” jest poprawa stanu poszczególnych komponentów środowiska na terenie gminy. Należy zaznaczyć, iż odstępianie od wdrażania zapisów projektu przedmiotowego programu będzie oznaczać odstępianie od obowiązku realizacji strategicznych celów ochrony środowiska. Biorąc pod uwagę cel w jakim jest sporządzany i realizowany projekt programu (kompleksowa ochrona poszczególnych komponentów środowiska), należy uznać, iż środkami zapobiegającymi negatywnemu oddziaływowaniu antropopresji na środowisko są w rzeczywistości rozwiązania (zadania) zaproponowane do realizacji w projekcie.

Brak realizacji zadań wyznaczonych w „Programie Ochrony Środowiska dla Gminy Białosławie na lata 2021-2025 z perspektywą do roku 2029” wpłynie jednoznacznie negatywnie na środowisko poprzez pogorszenie stanu wszystkich jego komponentów – wód powierzchniowych i podziemnych, powietrza, gleb, zasobów geologicznych oraz zasobów przyrodniczych.

Wszystkie działania inwestycyjne uwzględnione w „Programie Ochrony Środowiska dla Gminy Białośliwie na lata 2021-2025 z perspektywą do roku 2029” będą oddziaływać w sposób pozytywny stały i długoterminowy na poszczególne komponenty środowiskowe. Jednak część zadań uwzględnionych w Programie (jedynie na etapie ich budowy/realizacji) może oddziaływać negatywnie na środowisko. Będą to jednak oddziaływania o charakterze chwilowym i krótkoterminowym oraz w pełni odwracalne. Należy zaznaczyć, iż konkretne oddziaływania środowiskowe będzie można ocenić dopiero w oparciu o określone dane projektowe i lokalizacyjne na etapie postępowania w sprawie wydania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach dla poszczególnych (konkretnych) inwestycji. Nadrzędnym celem wydawanych decyzji środowiskowych będzie takie ukształtowanie planowanego przedsięwzięcia, aby w jak najmniejszym stopniu pogorszyło ono stan środowiska (lub żeby negatywne oddziaływania w ogóle nie wystąpiły). Odpowiednie zaplanowanie i przeprowadzenie prac budowlanych pozwoli ograniczyć lub całkowicie wyeliminować negatywne oddziaływania środowiskowe. Zadania uwzględnione w POŚ realizowane będą w zdecydowanej większości na obszarach już zurbanizowanych (przekształconych antropogenicznie), w związku z czym ich negatywne oddziaływanie na zasoby przyrodnicze (faunę, florę, różnorodność biologiczną) będzie znacznie ograniczone (nie będą powstawały nowe obszary zurbanizowane powodujące defragmentację siedlisk przyrodniczych i osłabiające integralność przyrodniczą gminy).

Z uwagi na ogólny sposób formułowania w projekcie Programu ustaleń dotyczących planowanych kierunków działań, bez wskazania ich zakresu i szczegółowej lokalizacji, w tym położenia względem cennych obiektów przyrodniczych, należy stwierdzić, iż w analizowanym dokumencie brak jest danych, które wskazywałyby, że realizacja jego ustaleń spowoduje znaczące oddziaływanie na obiekty chronione. Należy mieć także na względzie, że jest to dokument o charakterze strategicznym, który nie przesądza o technologii stosowanej w trakcie realizacji inwestycji, a potem ich funkcjonowaniu, a także fakt, iż jak już wcześniej wspomniano działania inwestycyjne, stanowiące przedsięwzięcia mogące znacząco oddziaływać na środowisko, będą musiały przechodzić odrębne postępowania dotyczące oceny oddziaływania na środowisko. Dodatkowo wyznaczone zadania nie są sprzeczne z aktami prawnymi dotyczącymi form ochrony przyrody. W szczególności POŚ nie wyznacza do realizacji zadań, które zostały uznane za zakazane w stosunku do istniejących na terenie gminy form ochrony przyrody.

Opinie właściwych organów, o których mowa w art. 57 i 58

Wielkopolski Państwowy Wojewódzki Inspektor Sanitarny w piśmie znak: DN-NS.9011.1388.2021 z dnia 21.12.2021 r. zaopiniował pozytywnie projekt „Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Białośliwie na lata 2021-2025 z perspektywą do roku 2029” wraz z prognozą oddziaływania na środowisko, nie przedstawiając żadnych uwag.

Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Poznaniu w piśmie znak: WOO-III.410.849.2021.PW.1 z dnia 22.12.2021 r. zaopiniował pozytywnie projekt „Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Białośliwie na lata 2021-2025 z perspektywą do roku 2029” wraz z prognozą oddziaływania na środowisko. W toku postępowania RDOŚ przeanalizował zgodność ustaleń projektu dokumentu z przepisami z zakresu ochrony środowiska oraz czy prognoza oddziaływania na środowisko zawiera informacje wymienione w art. 51 ust. 2 ustawy ooś. Na podstawie zgromadzonych materiałów Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Poznaniu zaopiniował pozytywnie ww. projekt dokumentu wraz z prognozą. Jednocześnie podczas ww. analizy stwierdził uchybienia, niemające wpływu na końcową opinię, jednakże, zdaniem Regionalnego Dyrektora wymagające rozważenia przez organ opracowujący projekt dokumentu. Wskazane uchybienia/uwagi przedstawiają się następująco:

1. *W tabeli 20 na str. 64 prognozy napisano: „Działania z zakresu termomodernizacji, a także montażu ogniw fotowoltaicznych i kolektorów solarnych na budynkach oraz wymiany azbestowych pokryć dachowych mogą potencjalnie stanowić zagrożenie dla chronionych gatunków ptaków i nietoperzy. (...) W przypadku stwierdzenia stanowisk nietoperzy, należy prace prowadzić poza sezonem hibernacji (listopad - marzec)”. Informuję, że w*

powyższym przypadku wszelkie prace budowlane należy prowadzić również poza okresem rozrodczym nietoperzy. Proszę zweryfikować informacje zawarte w prognozie w tym zakresie.

2. Mając na względzie rodzaj zaplanowanych zadań oraz z uwagi na istniejące na obszarze opracowania zadrzewienia zwracam uwagę, że drzewa wymagają szczególnej uwagi podczas wszystkich etapów procesu inwestycyjnego. Najgroźniejszymi dla życia drzew są wszystkie te czynniki, które negatywnie wpływają na rozwój ich korzeni. Nie wolno dopuścić, aby wokół drzew sąsiadujących z planowaną inwestycją doszło do zmiany poziomu gruntu ani zagęszczenia gleby, wskutek składowania materiałów budowlanych pod drzewami. Należy również pamiętać, aby zabezpieczyć drzewa przed zmianą właściwości chemicznych gleby przez zanieczyszczenie wodą używaną na budowie np. z wapnem i cementem. Podczas prac inwestycyjnych sąsiadujących z drzewami należy pamiętać o zastosowaniu rozwiązań zapewniających ochronę drzew i gleby tj. zastosowanie ogrodzenia tymczasowego strefy ochrony drzew (SOD) - wyznaczonej przez inspektora nadzoru dendrologicznego, zastosowanie murków oporowych na granicy SOD w celu zachowania oryginalnego poziomu gruntu, zabezpieczenie konarów i pni (nie należy wycinać całych konarów, ogławiać ani podkrzesywać koron drzew). W przypadku konieczności pozostawienia otwartej ściany wykopu w SOD, na czas robót budowlanych, konieczne jest zamontowanie ekranu korzeniowego w celu ochrony przed przesuszeniem i przemarznięciem korzeni żywicielskich. Należy pamiętać, że ochrona systemu korzeniowego jest konieczna dla przyszłego stanu zdrowia, wzrostu i bezpieczeństwa drzew. (Suchocka M., 2016, Organizacja prac budowlanych na terenach zadrzewionych, Warszawa). Inwestor zobowiązany jest do przestrzegania art. 75 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony (Dz. U. z 2021 r. poz. 1973) tj. uwzględnienia ochrony środowiska w trakcie prac budowlanych. Zapisy ustawy Prawo ochrony środowiska zobowiązują inwestora do oszczędnego korzystania z terenu w trakcie przygotowywania i realizacji inwestycji oraz ochrony gleby, zieleni, naturalnego ukształtowania terenu i stosunków wodnych. Zgodnie z art. 75 ust. 2 ww. ustawy wykorzystywanie i przekształcanie elementów przyrodniczych przy prowadzeniu prac budowlanych dopuszcza się wyłącznie w takim zakresie, w jakim jest to konieczne w związku z realizacją inwestycji. Powyższe informacje proszę uwzględnić w prognozie.
3. W rozdziale 6 na str. 71 prognozy napisano: „Działania zaplanowane w Programie nie są (...) sprzeczne z założeniami Europejskiej Konwencji Krajobrazowej sporządzonej we Florencji dnia 20 października 2000 r. (Dz. U. z 2006 r. Nr 14, poz. 98). Realizacja POŚ nie wpłynie negatywnie na zachowanie i utrzymanie ważnych lub charakterystycznych cech krajobrazu gminy”. Proszę uzasadnić powyższe stwierdzenie.
4. Ocena wpływu na zasoby naturalne i powierzchnię ziemi zawarta w rozdziale 6 na str. 72 prognozy nie uwzględnia wszystkich zadań wskazanych w projekcie Programu. Proszę ponownie przeanalizować wpływ zadań na ww. komponenty środowiska.
5. Proszę zweryfikować informacje zawarte w rozdziale 2 na str. 7 prognozy mając na uwadze art. 46 ustawy ooś.
6. Zmiany wprowadzone w poszczególnych rozdziałach prognozy proszę uwzględnić w rozdziale 1 prognozy zatytułowanym „Streszczenie”.
7. W projekcie Programu proszę powołać się na obowiązujący dziennik ustaw, w którym opublikowano ustawę Prawo ochrony środowiska.

Odniesienie się do ww. uwag/uchybień przekazanych przez RDOŚ:

1. Uwaga uwzględniona.
2. Uwaga uwzględniona.
3. Uwaga nieuwzględniona (UZASADNIENIE: Przytoczone stwierdzenie jest uzasadnione w Prognozie m.in. następującymi zapisami „Poza typowymi krótkotrwałymi i lokalnymi negatywnymi oddziaływaniami na krajobraz jakie zachodzą w fazie prac budowlanych „Program Ochrony Środowiska dla Gminy Białośliwie na lata 2021-2025 z perspektywą do roku 2029” nie zakłada do realizacji inwestycji zmieniających i zakłócających w sposób trwały krajobraz gminy. Wskutek realizacji POŚ nie powstaną nowe sztuczne dominanty

krajobrazowe. Realizacja POŚ nie wpłynie negatywnie na zachowanie i utrzymanie ważnych lub charakterystycznych cech krajobrazu gminy”).

4. Uwaga nieuwzględniona (*UZASADNIENIE: Ocena wpływu realizacji Programu na zasoby naturalne oraz powierzchnię ziemi uwzględniona jest w Prognozie również w tabelach nr 20 i 21).*
5. Uwaga uwzględniona.
6. Uwaga nieuwzględniona (*UZASADNIENIE: Zmiany wprowadzone w Prognozie nie wymagają ich uwzględnienia w streszczeniu Prognozy - rozdziale 1).*
7. Uwaga uwzględniona.

Zgłoszone uwagi i wnioski

W procedurze opracowywania „Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Białośliwie na lata 2021-2025 z perspektywą do roku 2029” zapewniono udział społeczeństwa poprzez wyłożenie projektu dokumentu do publicznego wglądu na okres 21-dni z możliwością składania uwag i wniosków.

W trakcie konsultacji społecznych (wyłożenia projektu dokumentu do publicznego wglądu) nie wniesiono żadnych uwag oraz wniosków w przedmiotowym postępowaniu.

Wyniki postępowania dotyczącego transgranicznego oddziaływania na środowisko, jeżeli zostało przeprowadzone

Realizacja ustaleń „Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Białośliwie na lata 2021-2025 z perspektywą do roku 2029” nie będzie powodować oddziaływań transgranicznych. Skala przedsięwzięć zaproponowanych do realizacji w ramach POŚ ma charakter lokalny i ewentualne negatywne oddziaływanie tych przedsięwzięć będzie miało zasięg miejscowy.

Propozycje dotyczące metod i częstotliwości przeprowadzania monitoringu skutków realizacji postanowień dokumentu

Zgodnie z art. 55 ust. 5 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. 2021, poz. 247 ze zm.) organ opracowujący projekt dokumentu jest zobowiązany prowadzić monitoring skutków realizacji postanowień przyjętego dokumentu w zakresie oddziaływania na środowisko.

Niniejszy obowiązek realizowany będzie przez Wójta Gminy Białośliwie poprzez sporządzanie co 2 lata raportów z wykonania „Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Białośliwie na lata 2021-2025 z perspektywą do roku 2029”. Celem sporządzania raportów jest ocena realizacji zadań wskazanych w „Programie Ochrony Środowiska dla Gminy Białośliwie na lata 2021-2025 z perspektywą do roku 2029”, w tym m.in. określenie stanu oraz tendencji zmian zachodzących w środowisku na terenie gminy. Monitoring skutków realizacji postanowień dokumentu obejmować będzie wszystkie komponenty środowiska, takie jak: różnorodność biologiczną, ludzi, zwierzęta, rośliny, wodę, powietrze, powierzchnię ziemi, krajobraz, klimat, zasoby naturalne, zabytki, dobra materialne.